

Obchodní rejstřík

Novelou občanského zákoníku provedenou zákonem č. [215/2009](#) Sb. došlo s účinností od 20. července 2009 mimo jiné k vypuštění dosavadního ustanovení § 19c odst. 2 obč. zák., čímž byl z právního řádu odstraněn požadavek, aby bylo sídlo určeno adresou, kde právnická osoba sídlí skutečně. Opuštění principu skutečného sídla znamená, že právnická osoba nemusí být ze svého sídla zapsaného v obchodním rejstříku skutečně řízena. Ochranu třetích osob nadále zajišťuje § 19c odst. 3 obč. zák., podle kterého se každý může dovolat skutečného sídla právnické osoby, přičemž proti tomu, kdo se dovolá sídla zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže právnická osoba namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 1953/2013, ze dne 19.12.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelky M.W. s. r. o., se sídlem v O., zastoupené Mgr. E.V., advokátkou, se sídlem v P., o zápis změn do obchodního rejstříku, vedené u Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci pod sp. zn. C 27632/KSOS, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. března 2013, č. j. 5 Cmo 57/2013-RD27/5, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. března 2013, č. j. 5 Cmo 57/2013-RD27/5, a usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 10. ledna 2013, č. j. C 27632-RD14/KSOS, Fj 1139/2013, se ve výroku II. ruší a věc se v tomto rozsahu vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 10. ledna 2013, č. j. C 27632-RD14/KSOS, Fj 1139/2013, Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci k návrhu společnosti M. W. s. r. o. zapsal do obchodního rejstříku změnu její obchodní firmy a předmětu podnikání (výrok I.), zamítl však návrh na zápis změny jejího sídla (výrok II.).

Vrchní soud v Olomouci v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení soudu prvního stupně, neboť se ztotožnil s jeho názorem, že navrhovatelka nemůže mít skutečné sídlo v bytě.

Odvolací soud uzavřel, že podle ustanovení § 19c zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), musí mít obchodní společnost v obchodním rejstříku zapsáno skutečné sídlo, tedy místo, kde je umístěna správa právnické osoby a kde se s ní veřejnost může stýkat. „Adresa je pak označení místa, kde právnická osoba sídlí. Ta musí být shodná se sídlem skutečným.“ Občanský zákoník sice obecně umožňuje, aby sídlo právnické osoby bylo v bytě, stanovuje však pro takový případ řadu omezení, neboť byt je určen především k bydlení. Byt nemůže být skutečným sídlem navrhovatelky, jelikož v domě s velkým počtem bytových jednotek nemůže být umístěno skutečné sídlo společnosti s rozsáhlým předmětem podnikání.

Navrhovatelka napadla rozhodnutí odvolacího soudu dovoláním, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), uplatňujíc dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. a navrhuje, aby bylo rozhodnutí odvolacího soudu dle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušeno, případně dle § 243d písm. b/ o. s. ř. změněno tak, že návrh na zápis změny sídla do obchodního rejstříku bude povolen.

Dovolatelka především nesouhlasí s pojetím sídla prosazovaným soudy obou stupňů. Citujíc judikaturu Nejvyššího soudu a důvodovou zprávu k zákonu č. [351/2011](#) Sb. uvádí, že s účinností od 20. července 2009 – kdy byl zákonem č. [215/2009](#) Sb. novelizován mimo jiné i § 19c obč. zák. tak, že byl vypuštěn jeho druhý odstavce, podle kterého muselo být sídlo právnické osoby určeno adresou, kde právnická osoba sídlí skutečně, tedy místem, kde je umístěna její správa a kde se veřejnost může s právnickou osobou stýkat – se v zákonné úpravě sídla prosazuje princip tzv. formálního pojetí sídla, dle něž může být sídlo společnosti umístěno i na tzv. fiktivní adrese, tedy v místě, kde právnická osoba fakticky nesídlí. Rozsah činnosti právnické osoby pak v rámci tohoto pojetí není podstatný, protože ta se může odehrávat i mimo zapsané sídlo.

Argumentace odvolacího soudu podle dovolatelky zcela odpovídá právní úpravě sídla účinné do 19. července 2009, nikoliv právní úpravě účinné od 20. července 2009 doposud. Jelikož soudy zamítly návrh dovolatelky na zápis změny adresy sídla z důvodu, že na uvedené adrese nemůže mít skutečné sídlo, odchýlily se od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu (např. usnesení ze dne 18. května 2011, sp. zn. 29 Cdo 3692/2010 – jde o rozhodnutí uveřejněné pod číslem 12/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „R 12/2012“ – či unesení z 19. října 2011, sp. zn. 29 Cdo 1654/2011, jež je veřejnosti dostupné, stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu přijatá po 1. lednu 2001, na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Dovolatelka dále namítá, že rejstříkový soud ohledně zkoumání podmínek § 19c odst. 1 obč. zák. není oprávněn provádět dokazování, „a už vůbec tak nemůže činit vyšší soudní úředník“, jak tomu bylo v projednávané věci. Rejstříkové řízení je ovládáno tzv. registračním principem, „což znamená, že rejstříkový soud podaný návrh věcně nezkoumá, ale přezkoumává toliko splnění předepsaných formálních náležitostí“.

Odvolací soud přitom uzavřel, že „skutečnosti, které mají být zapsány do obchodního rejstříku, nemají řádný podklad v listinách, které k návrhu byly doloženy.“ Neuvedl však, jaké jiné listiny než ty, jež stanoví zákon, by měly být k návrhu přiloženy, a nevyzval dovolatelku postupem dle § 200d odst. 3 o. s. ř. k doplnění příslušných listin.

Dovolání je přípustné, neboť odvolací soud se při řešení otázky pojetí sídla právnické osoby odchýlil od (výše uvedené) judikatury odvolacího soudu. Dovolání je i důvodné.

Podle § 200da odst. 1 o. s. ř. platí, že nebyl-li návrh odmítnut podle § 200d, soud zkoumá, zda údaje o skutečnostech, které se do rejstříku zapisují, vyplývají z listin, které mají být podle zvláštního právního předpisu k návrhu doloženy, zda navrhovaná obchodní firma není zaměnitelná s jinou již existující obchodní firmou, případně není-li klamavá. Soud také zkoumá, zda provedení zápisu nebrání probíhající trestní stíhání proti právnické osobě nebo výkon trestu, který jí byl uložen podle zvláštního právního předpisu.

Nejvyšší soud úvodem předesílá, že postup rejstříkového soudu v projednávané věci nikterak nevybočil z mezí rozsahu přezkumné činnosti soudu v řízení ve věcech obchodního rejstříku (k jejich vymezení srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. června 2008, sp. zn. 29 Cdo 1759/2008, a usnesení ze dne 26. ledna 2011, sp. zn. 29 Cdo 4753/2009, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2011, pod číslem 132). Rozsah činnosti vyššího soudního úředníka v řízení ve věcech obchodního rejstříku vymezoval v rozhodné době § 10 odst. 2 zákona č. [121/2008](#) Sb., o vyšších soudních úřednících, tak, že vyšší soudní úředník je oprávněn činit všechny úkony, včetně provádění zápisů do rejstříků, není-li třeba nařízení jednání.

O situaci předvídanou § 200d odst. 1 písm. e/ a odst. 3 o. s. ř. v projednávané věci nešlo. Rejstříkový soud posuzoval návrh dovolatelky podle § 200da odst. 1 o. s. ř., který rejstříkovému soudu ukládá zkoumat i to, zda připojené listiny skutečně osvědčují existenci zapisované skutečnosti. Nestačí

pouhé zjištění, že listiny připojeny byly, ale soud zkoumá i jejich obsah. Postup dle § 200d odst. 3 o. s. ř. se v této situaci neuplatní, a přestože řízení podléhá registračnímu principu, nepřezkoumává soud pouhé „splnění předepsaných formálních náležitostí“ listin, jak tvrdí dovolatelka (z literatury srov. např. Štenglová I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 174).

Již v R 12/2012, a dále pak v usneseních ze dne 19. října 2011, sp. zn. 29 Cdo 1654/2011, nebo ze dne 3. listopadu 2011, sp. zn. 29 Cdo 4313/2010, pak Nejvyšší soud uzavřel, že v důsledku změny ustanovení § 19c obč. zák. (s účinností od 20. července 2009) byl opuštěn princip skutečného sídla, jenž příslušnou právní úpravu dosud ovládal. Soudy obou stupňů naproti tomu vyšly z názoru, podle něhož obchodní společnost musí mít v obchodním rejstříku zapsáno skutečné sídlo, a založily tak svá rozhodnutí na opačném posouzení koncepce sídla právnické osoby, aniž by uvedenou změnu právní úpravy zohlednily. V tomto směru se soudy odchýlily od rozhodovací praxe dovolacího soudu.

Novelou občanského zákoníku provedenou zákonem č. [215/2009](#) Sb. došlo s účinností od 20. července 2009 mimo jiné k vypuštění dosavadního ustanovení § 19c odst. 2 obč. zák., čímž byl z právního řádu odstraněn požadavek, aby bylo sídlo určeno adresou, kde právnická osoba sídlí skutečně. Opuštění principu skutečného sídla znamená, že právnická osoba nemusí být ze svého sídla zapsaného v obchodním rejstříku skutečně řízena. Ochranu třetích osob nadále zajišťuje § 19c odst. 3 obč. zák., podle kterého se každý může dovolat skutečného sídla právnické osoby, přičemž proti tomu, kdo se dovolá sídla zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže právnická osoba namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.

Z výše uvedeného vyplývá, že právní posouzení věci co do řešení otázky, na které napadené rozhodnutí spočívá, není správné. Nejvyšší soud proto rozhodnutí odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.). Důvody, pro které nemohlo rozhodnutí odvolacího soudu obstát, dopadají i na zamítavý výrok rozhodnutí soudu prvního stupně, proto Nejvyšší soud v rozsahu II. výroku zrušil i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)